Debreczen 1897. XXIV. évfolyam 211. sz. Csütörtök, szeptember 9.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

Haladás.

(D.) A dicső ember! A jó ember! A felebarát! Az önzetlenség! A szerénység! Az őszinteség! Áldozatkészség és hazafiság! Egyetértés és testvériség! De még tovább is van, azonban hagyjuk. A nagyon sok a nagyon jóból megtalálna ártani.

Ámde, hogy az ember dicső ne lenne, olyan nincs, Isten képére teremtetett az meg vagyon irva és ami meg vagyon irva, azt megiratlanná tenni nem lehet. Sok ezer esztendő mult el azóta, azt be kell ismernünk és miután beismerésben vagyunk, be kell ismernünk, hogy sokat haladtunk azóta. Aki annyi ezer esztendő óta folyton megy, az megérdemli, hogy haladjon.

Kivált a bölcseség az, amiben, mondhatom, ki vagyunk tünve. Doktor filozófie az egész emberiség. A mai gyerek, ha megszületik, öt-hatezer, vagy tiz-huszezer esztendővel bölcsebb annál a vén embernél, aki annyival hamarább halt meg. Az elmebeli felfogásunk ki van tágulva rengetegül, nem csak hogy az egész mindenség kényelmesen elfér benne, de vannak rezerva termek, melyek ujabb világegyetemek befogadására már előre elkészitvék.

Vegyük a Sándor-utczai, vagy az uj országházat! Vegyük a régi kuriát, avagy az uj igazságügyi palotát. Csak nem lehet tagadni, hogy itt az épitkezésben különbség van. És vajjon az emberi elme Hekuba. Minden az ujabb kor felfogása és igénye szerint készül, beosztás, térség, helyiség és izlés, hát csak az agyvelő ne lenne kitéve a haladásnak?!

Az uj országház disztermébe, hogy illenék be az ő fügefalevél kosztümjével és felfogásával Ádám apánk? A karzatok nagyméltóságu brokád hölgyei közé Éva anyák? Mit szólna a herczeg A. ha ugy, amint kiállittatott, paradicsomi ősi fészkéből kikelve egyszerre csak mellé ülne az ős öreg Ádám; a herczegné mellé pedig a legősebb Éva mama?

Szóval megvan a nagy változás, a nagy észlelődés és a rettentő nagy tudás. Hogy a levegő levegő, a viz viz, a fa fa, a kő kő és a koppasztott tyuk két lábu tollatlan állat, az nem ujság; de hogy mindezek miből vannak összetéve és mindezt csak vagy ötvenezer esztendő alatt kutattuk igy ki, ez már dicső dolog.

Mi az a százezer esztendőcske kikutatásához annak, hogy a villanyerő, a gőzmasina pedig nem gyufa. Vagy kétszázezer esztendő alatt kikutatni pláne még azt is, hogy távbeszélni lehet. De már ez az emberi ész, ez valami!

Mikor Ádám a legelső hajnalon fölébredt és ásitozva állt a derengő verőfényben, gondolt-e vajjon arra, hogy a világ tovább terjed az Eufrates partjánál? De hogy mindent tud amit tudni kell, arról megvolt győződve szentül. Pedig még csak annyit se tudott mint mi, mi pedig bizonynyal nem tudunk annyit, mint tudni fog az az ember aki százezer évvel utánunk következik: Pedig mi már mindent tudunk!

Tudjuk, hogy dicsőek vagyunk, mert Isten képére vagyunk teremtve; tudjuk, hogy jók vagyunk, mert nagyon szeretjük önmagunkat; tudjuk, hogy vannak felebarátaink, akik után élünk; tudjuk, hogy az önzetlenség divat és felfogás szerint változik, hogy a szerénységet emlegetni észszerü; hogy az őszintének a fejét betörik; hogy az áldozatkészség, ha hivatalt vállalok és hazafiság, ha adót nem fizetek; egyet értek azzal a ki velem ért egyet és amig rám nem szorul valaki addig testvér, sat. Szóval az erkölcsi téren is annyira vagyunk már a tudásban, hogy mindezeket egy pár százezer év alatt megszerezni, — hallatlanság!

És csoda aztán: ha mindent-tudásunkban az elérzékenyülésig elvagyunk kényszeredve és nem merjük föltételezni az ur Istenről, hogy ő, föltéve, hogy ha akarna, hát tudhatna még többet is, de

TÁRCZA.

Mese.

— Egy elhagyatott virágról. —

Hol volt, hol nem volt, kopár hegyoldalon, hol már csak satnya füszálak, törpe sárga fonyadt bokrok tengődnek, élt a magas hegylábánál egy elhagyatott bágyadt kis virág. Magában állt egyedül, nem volt ki megossza vele a magányt, hiába hajlott erre — hiába hajlott arra, nem hajlott felé másik virág. Még csak egy zümmögő bogárka sem kereste fel, hogy feledtesse vele elhagyatottságát. A szellő csókját nem bocsátotta hozzá a magas hegy, a napsugarat elzárták előle a körülötte lévő bokrok.

Hanem a vihar az felkereste sokszor. Gyenge ágait odacsapkodta az érdes sziklákhoz, az eső üditő csepjeit rohanva hajtotta el mellőle, sokszor sebes rohanásával majd mind elmosta róla azon kis földet melyből gyökerei táplálkoztak.

Csak nevelő anyja a harmat szánakozott rajta. Meglátogatta éjjelenkint, lecsókolta róla a vihar porát, gyógyitgatta a vihar okozta sebeket. És az elhagyatott kis virág, nevelő anyja a harmat ápolása mellett, nőtt, nődögélt, fejlődött s mikor eljött a virulás ideje halvány szirmait egymásután bontogatta, balzsamos illatával betöltötte a tért.

De mi haszna! — magában állt — nem volt ki élvezze édes illatát, nem volt ki meglássa, ki gyönyörködjék dus virágjában.

Nevelő anyja a harmat is elszállt már tőle örökre, nem volt már aki felüditse, nem volt ki gyógyitgassa ha megtépi a vihar.

Távol tőle a völgyben virággal boritott gazdag rét terült el, ott a ragyogó élénk szinü virágok boldogan sütkéreztek a napsugárban, kéjesen ingatta lengette őket a szellő, kaczérkodtak a tarka pillangókkal, hallgatták a fénylő bogarak csiripelését, a madarak édes énekét. Oda a vihar is üditő suhogó eső alakjában, vagy nyájas szellő suhanásában látogatott el.

És a kis elhagyatott virág messziről mindezt látta, annál jobban fájt neki a szenvedés, annál inkább érezte, hogy csak ő van egyedül elhagyatva.

Sokszor kérte a vihart: Óh tépje ki! tépje ki! Sokszor kérte az esőt — mely mellette rohanva száguldott el — kerülj ki! Kerülj ki! ne érje éltető nedvednek egy csepje sem gyökereimet, hadd hervadjak el! hadd fonyadjak el, fáj az élet, fáj, nagyon fáj.

De a kis virág mégis élt. Bár halvány szirmai egymásután hullottak el — fejlődött helyettök ujabb, nem volt virág — nem volt illat nélkül soha.

Már belenyugodott szomoru sorsába. Téphetsz már vihar, mindegy már, ha nem keresel is fel napfény — csak hadd szenvedjek tovább — hiszen megszoktam már, majd eljön a hideg őszi dér, az majd elhozza szenvedéseim végét — a halált.

De egyszer egy szép csillagfényes éjszakán édes hangokra ébredt fel a kis virág. Hallgatódzott: mi ez? Ki beszél én hozzám? Honnan jön ez az édes hang melynek minden szava az én elhagyatott, elgyötrött, soha senkitől meg nem értett lelkemből van véve, melyet megértek, melyet átérzek. Ki szól itt ugy, mintha az én fájdalmammal élt volna keresztül egy életet.

Felnézett.

A fölötte levő sárgult bokor egy kihajló ágán, épen fölötte dalolt szivtépő dalt egy bus csalogány.

— Édes kis madaram! hol jársz itt, ahol még soha madár nem járt? Hangod oly szép, szebb talán mint az angyalok éneke lesz a mennyországban. De lásd, nem jó helyre jöttél. Én dalodat ugyan megértem, büvös-bájos hangod eddig soha nem érzett édes boldogsággal tölti el egész

bizonnyal sokkal szerényebb annál, hogy akarjon: azért Isten!

Pedig az emberi szerénységnek az ő netovábbja már akkor meg volt, mikor fölfedezte a mindenségnek hat nap alatt történt alkotását; öt-hatezer évvel azelőtt megalkotta, hogy öt-hatezer év mulva mit kell hinnünk; és a legkésőbbi nemzedékre is rádiktálta az ő felfogását.

Mi annyival vagyunk különbek, hogy nem hiszünk még az ingünknek se: a sok jóság, a sok felebarátiság, a sok önzetlenség, a sok áldozatkészség, a sok hazafiság, a sok egyetértés és testvériség annyiszor megcsaltak már, hogy puszta kifejezéssé devalválódtak előttünk s hogy valaha léteztek volna, abban is kételkedni kezdünk.

A haladásnak az ő áldásaival annyira elvagyunk telve, hogy a szocziálismus, communismus, anarchismus, secullismus, spritismus, theosophismus a megmondhatója. Ami pedig az idei esztendőt illeti, erről azt mondják többen, hogy: „beütött!“

politika bizony csak *ürügye*, nem oka. Azokkal a névtelen pamflétekkel kezdődött ez az akció, a melyekkel a mult év elején árasztották el a főuri szalonokat s a melyek a miniszterelnök *családi élete ellen* intéztek *minősithetetlen támadásokat*. A perfid vádaskodás ellen fellázadt akkoriban az asszonyi becsületet mindenkor lovagiasan megvédő magyar társadalom lelkiismerete. A pamflét volt ez áramlatnak első szava, ez a bojkottálás im a második. Nem a politikáját, hanem a hitvesét nem tudják a sztrájkoló mágnások a miniszterelnöknek megbocsájtani. *Polgárleány és tanitónő volt a miniszterelnök neje*, mielőtt báró Bánffy Dezső hitvesévé lett volna. *Ez az ami ellen a kékvér forradalmat csinál.* Hogy ez az urasszony nagy müveltségü, lebilincselő szeretetreméltóságu, előkelő szellemü s elbájoló modoru, hogy a gondviselés megáldotta őt azoknak a tulajdonságoknak valamennyiével, amelyek a sziv és a lélek arisztokrácziáját alkotják: azzal nem törődik a főrangu daczoskodás. A polgári származással nem békit ki semmi s a kékvér kibékit mindennel: ez az ő evangéliumuk. Azt a vonalzót, amelyet báró Bánffy Dezsőné ott hagyott a falusi iskolában, fegyverül használja most az ő tehetetlen gőgjük még a — *magyar király ellen is.*

= **Sztrájkoló mágnások.** A „B. N.“ irja, hogy a magyar arisztokrácia Vilmos császár ittléte alatt távol fog maradni az udvartól, ki a vidékről nem jön meg, kit pedig egészségi okok fognak a külföldön tartani. Az egésznek az oka pedig, először is a mágnások és a főuri asszonyok idegenkedése attól a gondolattól, hogy „a Bánffy báró környezetében“ láttassanak, másodszor pedig az a szándék, hogy a miniszterelnökön megbosszulják azt a vérengző hadjáratot, a melyet a főrendiház ellenzékével szemben folytatott. Mindezeknél fogva „haragvóak a főuri lelkek“ és „háborognak a mágnás asszonyok“ s tehát sztrájkol az arisztokráczia, sőt még az operai diszelőadáson sem fognak a páholyokban fényleni „történelmi főuri családjaink családi ékszerei.“ A felindulásnak a

Közmüvelődési csarnokok.

— szeptember 9.

A vasárnapi munkaszünet törvénybeiktatása alkalmával Baross Gábor néhai kereskedelemügyi miniszter országos bizottságot szervezett a munkások vasárnapi oktatására. A bizottságnak azt tüzte feladatául, hogy a kereskedelemügyi és a vallás és közoktatásügyi miniszterek fölhivására javaslatokat tegyen arra nézve, hogy az egész országban s első sorban a fővárosban, hogyan lehetne fölhasználni a vasárnapot az ipari munkások erkölcsi és szellemi müvelésére és nemes szórakoztatására.

Budapesten és a *vidék nagyobb városaiban* ez a bizottság már két éven át rendezett vasárnapi előadásokat a munkások számára, nevezetesebb eredményeket azonban nem ért el a bizottság, amely maga is sokkal szertelenebb, hogy sem nagyszabásu tevékenységet fejthetett volna ki.

György Aladár a bizottság egyik tagja „Népünk nevelése“ czimmel most egy röpiratot adott ki, amelyben elmondja, hogy mint kellene ezt a bizottságot ujjászervezni s mily alapon kellene szervezni a felnőttek oktatását.

György Aladár tervezete szerint a vasárnapi munkásoktatást szervező bizottságot át kellene alakitani országos népnevelő-tanácscsá. — Az országos-tanács figyelemmel kisérné azokat a társadalmi vagy hatósági intézményeket és müködéseket, a melyek az iparos és általában az alsóbb néposztály szellemi müvelődését tüzték czélul s igyekeznék olyan intézményeket létesiteni, a melyek a nép müvelődését előmozditanák. Az országos tanácsot a kormány szervezné, elnökét, titkárát és hat állandó tagját felerészben pedig a vallás és közoktatásügyi kormány nevezné ki. A tisztán hivatalos karakter mellőzése végett óhajtandó volna, hogy a közmivelődési egyesületek tiz küldöttje is tagja legyen a tanácsnak. A tanácsnak adandó állami segitségből a titkár fizetést kapna, a melynek fejében vezetné az irodát, gondozná a leltárt, a tanács levelezéseit rendben tartaná, szerkesztené a tanács kiadványait, s időről-időre meglátogatná a közmivelődési intézeteket.

A központi iroda fölvilágositásokat adna, körleveleket szerkesztene, nyomtatványokat küldene szét és segélyeket eszközölne ki a munkások nevelésére alakult intézményeknek. Evről-évre értekezleteket rendezne a tanács és két füzetes vállalatot inditana. Az egyik népszerü előadások gyüjteménye lenne, a másik pedig utasitások, könyvjegyzékek stb. sorozata volna. György Aladár tervezete e tekintetben tehát megegyezik az angol Fabian-Society szervezetével.

György Aladár javaslata szerint Budapesten s a *vidék nagyobb városaiban* közmüvelődési csarnokokat kellene létesiteni, amely csarnokban a nyilvános előadások és társas mulatságok számára alkalmas termen kivül népkönyvtár, egy kis muzeum, tanulószoba és játékok számára alkalmas kert is volna.

Természetesen az országos tanács is első sorban az előadások rendezésére forditaná figyelmét. György Aladár nem hive a ciklus-szerü előadásoknak, mert erre még

---

valómat, de szép dalod elhunyt virágaimat többé életre nem kelthetik, vagy te jöttél későn, vagy én jöttem korán. A dalnak virág a jutalma s az én virágaimat megemésztette a magány, elpusztitotta a néma szenvedés. Hulló virágaimból, elhalt ábrándjaimból egész temető van már körülöttem, nemsokára meghalok magam is.

De nézd! amott virágos a rét, a bokrokon rózsa virul — ott édes az élet, ott megtalálod dalod méltó jutalmát a ragyogó pompás virágokat; ott megsebzett szivedre gyógyitó balzsamot találhatsz, ott feltalálhatod szived szerelmét — párodat, ott boldog lehetsz. De mielőtt elmennél, zengj nekem egy siri altató dalt, hogy ha már gyötrelem volt földi életem, — dalodtól hadd legyen édes az örök éj.

Ekkor felelt a csalogány a virágnak:

— Nem szállok én oda — onnan szálltam már én ide. Nem is dalolok én azoknak — daloltam már. Szivem legfájóbb, legszentebb érzéseit öntöttem dalomba, nem értette meg senki. Az örökös vigalom zajában elenyészett bus dalom — egy fájó sziv keservét, hogy értenék meg ott, hol ujabbnál-ujabb elveket keresnek. Párt sem keresek — keresték s találtam is. Körül vettem szivem egész rajongó szerelmével s mikor azt hittem szerelmemben boldogabb vagyok, mint az angyalok az égben — akkor csalódtam.

Szivem fájt, kénytelen volt előttem a legragyogóbb napsugár, sötét rideg volt körültem az egész világ, kerestem a magányt, nem vigasztalt semmi, nem vigasztalt senki. Nem volt semmim — csak dalom. És én daloltam. Daloltam a sötét éjszakának — mely dalomtól még sötétebb lett, daloltam a viharnak s zokogó dalom tulzengte a vihart.

Egy sötét bus éjszakán midőn egész fájdalma létemnek dalomban olvadt fel, elhozta a szellő hozzám édes illatodat.

A madárnak lelke a dal — a virágnak lelke az illat. Lelkem megértette lelkedet, megtudtam, hogy te is szenvedsz, mint én — megtudtam, hogy neked is fáj az élet mint nekem. Eljöttem hozzád, mert tudtam, hogy te megértesz engem. Eljöttem, hozzád, hogy érző lelkedbe sirjam bánatomat. Eljöttem hozzád, hogy vigasztaljalak, hogy megosszam veled a magányt. Eljöttem hozzád, mert lelkem vágyott lelkedhez. Nem virágodért — illatodért jöttem. Nem párt keresek — lelkem felét keresem. Boldog vagy é hogy eljöttem én édes hervadó virágom.

— Oh, ha boldog vagyok-é?!! Kérdezd meg boldog é a sivatagban utazó eltikkadt vándor, ha meghallja a hüs csermely csobogását. Kérdezd meg, boldog-e a sötét, zivataros éjben eltévedt utas, ha kiderül fölötte az ég ezer csillagával. Kérdezd meg, boldog-é a haldokló, ha egy gyötrelmes élet végső pillanatában megtört szemei előtt megnyilik a fényes menyország s lelke az angyalok énekét halliva száll egy szebb hazába. Oh kérdezd meg ezeket és megtudod, boldog vagyok-é én most! Hiszen csak most tudom, hogy te voltál életem el nem ért vágya — hiszen csak most tudom, hogy eddig azért volt körültem minden sivár, kopár, mert te nem voltál itt. Most szép itt minden — mig itt vagy te, most boldog vagyok — most megvagyok jutalmazva egy élet szenvedéséért, nincs már vágyam többé. Feltaláltam sötét életem későn megvalósult édes álmát — téged. Az élet már nekem nagyobb boldogságot nem adhat, minthogy téged megismertelek — minthogy te itt voltál. Ha majd eljön az őszi hervadás után az uj életre keltő tavasz, csak úgy keljék uj életre, ha édes hangodat ismét hallhatom, ha téged láthatlak, mert ha téged az uj virulásban sem találhatlak fel — akkor csak boruljon rám az örök éj — dermeszszen meg a feltámadást nem ismerő halál.

Hanem azért csak menj — hanem azért csak szállj — hagyj el engemet. E körültem levő hideg, sivár táj nem neked való. Ez elemésztene téged is, mint el-

ninesen törzsközönségünk. Egyelőre a tanfolyamokat csak olyan dolgokra kellene szoritani, amelyeknek gyakorlati hasznát a munkások maguk is érzik.

Az előadásokon kivül a szinház, panoráma, kolportázs könyvkereskedés és vásáros bódék utján lehetne hatni a népre. A szép népboldogitó elveket nem elég csak hangoztatni, le kell ereszkedni a néphez. A közmüvelődési csarnok az lenne a népnek, ami a rómaiaknak a fórum volt. A közmüvelődési csarnok kezdetleges alakjában iparos vagy földmüveskaszinó is lehet, először csak olvasószobával, már ez maga is olyan mustármag, amely nagyra fog nőni s elérjük, hogy nekünk is lesz olyan hatalmas intézményünk, — minő Londonban a Westenden épült hatalmas Peoplés Palake, ahol minden este van előadás vagy társas mutatság.

A György Aladár által ajánlott országos népnevelői tanács majd kidolgozna egy tervezetet, hogy miként kellene szervezni a munkások nevelését.

Az országos tanács alig kerülne évenkint 8700 forintjába az államnak. Ebből a titkár kapna 1500 forintot, az iroda kerülne 400 forintba, a nyomdai termékek 1000 forintba, a vidékre menő előadók kapnának 1000 forintot, a tanács tagjai uti költségekre 500 forintot, a budapesti munkáskaszinót pedig 2000 forinttal támogatnák. Vegyes kiadásokra kellene 600 forint. Tizezer forint államsegélylyel tehát meglehetne inditani a nagyszabásu és eredményesnek igérkező akcziót. A munkásnevelő egyesületek még eddig mind anyagi bajok miatt szenvedtek hajótörést s igy György Aladár tervezete mindenesetre helyes nyomon jár, amikor első sorban az országos tanács szervezetéről és költségeiről gondoskodik.

Kottára szedett törvények.

A képviselőház szinházi vitájában Fenyvessy Ferencz az operaházat védve és zenefontosságát fejtegetve, azt mondta, hogy már a régi görögök is énekelve tanulták be Lykurgos törvényeit. Hát a képviselő ur e megjegyzését bizony érdemes volna komolyan megszivlelni. Nem volna-e czélszerü, ha mi nótába szednénk, kottára tennénk törvényeinket s a szigorlatozók vigan énekelnék azt a vizsgabiztosoknak ? Ez esetben persze a vizsgák zenekisérlet mellett történnének, ami kétségkivül sokat enyhitene azok zordonságán.

Mi ezennel megtesszük erre vonatkozólag tiszteletteljes előterjesztésünket, sőt néhány szemelvényt is bemutatunk a váltótörvénynek ó-görög mintára történt átdolgozásából. Ajánljuk az illetékes szakkörök figyelmébe ezt a mi nóta törvényjavaslatunkat, a melyből egyes strófák, azaz szakaszok a következők :

XXVIII. törvényczikk a váltótörvényről.

I. Váltóképesség.

1. §.

(Andante.)
Fürdik a holdvilág az ég tengerébe
Kinek van szenvedő váltóképessége ?
Váltóképességed akkor van, ó édes,
Szerződést ha köthetsz, amely jogérvényes.

VI. Az elfogadás.

(Lugubre.)
Szállj előttem, darumadár,
Szállj előttem, daru szállj !
Ird azt szépen a váltóra,
A melyet elfogadtál...
S ha egyszer a zöld papirost,
Aláirtad, kedvesem,
Vissza azt az áláirást
Nem vonhatod sohasem...

VIII. A váltó-kötelezettség teljesitése.

I. Fizetési határnap.

30. §.

(Piu lento.)
A virágnak megtiltani nem lehet,
Váltódat a lejáratkor fizeted !
Ha ráirva nem lenne az esztendő :
A keltezés esztendeje értendő !

XI. Váltókezesség.

69. §.

(Allegretto.)
Ha a váltót szegény kezes fizeti,
Váltójogi kereset is illeti !
Keresheti a pénzt az adósnál —
Hej, de hiszen több is veszett Mohácsnál !

XVIII. *Az óvás.*

98. §.

(Vivace.)
Páros élet a legszebb a világon,
Váltóóvást a közjegyző csináljon !
Ahol nincsen, hejehuja közjegyző,
Csinálhat a járásbiró, aljegyző,
De a XXXV-ik,
Törvényt be nem szüntetik,
Váltó jegyző ezután is müködik !

XIX. A bemutatás helye és ideje.

103. §.

(Con sentimento).
Cserebogár, sárga cserebogár,
Azt kérdem én váltóm le mikor jár ?
Ha vasárnap jár le vagy ünnepen —
Következő hétköznap fizetem !

Hiányos aláirások.

104.

(Scherzando.)
Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára —
Mikor nincsen a váltónak joghatálya ?
Ha csak kézjegy
Vagyon rajta :
Ihaj, csuhaj ! A törvény azt be nem hajtja !

Irodalom — Müvészet.

* **Pitymallati mesék.** *Krúdy* Gyulától ily czimmel jelenik meg a jövő hónapban egy novellás könyv Singer és Wolfner kiadásában. A könyv iránt országszerte nagy az érdeklődés.

* **A Szalay-Baróti irta „Magyar nemzet történetének"** most hozzánk beküldött 68-ik füzete III. Károly király haláláig és leánya, Mária Terézia királynő trónraléptéig adja elő hazánk akkori történetének a leirását. Részletesebben, mint azt eddig olvashattuk, behatóbb tudomást nyerünk az ausztria-orosz szövetséges háboruról a török ellen, melynek a szövetségesekre szerencsétlen kimenetelo a nándorfehérvári békében nyerte végelintézését. Füzetünk megint dusgazdag az illusztrácziókban, különösen az akkor szerepelt politikai s hadi vezérférfiak arczképeiben. A külön mümelléklet Nádasdy Ferencz gróf és lovasgenerális lovasképét ábrázolja, szövegképek pedig a következők. III. Ágost szász választó és lengyel király. Leszczinszky Szaniszló, Ferencz lotharingiai herczeg és Mária Terézia esküvője, Ferencz lotharingiai herczeg és Mária Terézia esküvőjének emlékére vert érem, Jenő szavójai herczeg, III. Károly király idősbkori arczképe, Ferencz István lotharingiai herczeg, Seckendorf T. tábornok, Königseck József Lothár gróf tábornok, Rákóczy József, III. Károly a ravatalon, Mária Terézia bevonulása Pozsonyba, Mária Terézia, Nagy Frigyes fiatalkori arczképe. Igen érdekes a II. Rákóczy Ferencz fejedelem fia, Rákóczy József, rövid és dicstelen föllépésének a története, mely Miksa Kelemen följegyzéseiből meritve az eddigieknél körülményesebb előadásban részesül.

* **„Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharcz Története"** czimü nagy illusztrált müből most jelent meg a 88-ik füzet. Szerző e füzetben Komárom meghódolását mondja el, s ezzel befejezi magát a tulajdonképeni szabadságharczot. Még csak a kivégzések van hátra, s rövid befejező ismertetés az emigrációról, s ezzel nagyszabásu munka véget ér. E füzetben csak egy illusztráczió van: „Komárom átadása 1849. okt. 3-án". A legközelebbi füzetben több nagybecsü, eddig sehol meg nem jelent kép fog közöltetni.

* **Müvész estély Debreczenben.** A jövő héten kedden, szeptember 14-én olyan fényes müvész-estély lesz a Korona vendéglő nagytermében, amely a zenemüvészet kedvelőinek nem mindennapi élvezetet kinál. A müvészestélyt *Friedmann* Sándor, a bécsi Strausz-féle udvari zenekar hangverseny mestere, aki tavaly nálunk önálló hangver-

---

emésztett engem és ez nekem jobban fájna, mint egy örök élet szenvedése. A nagy világnak ezer virágos rétje, ezer árnyas ligetje várja még dalodat. Te még boldog lehetsz, én már nem lehetek igazán boldog soha ! Nekem a boldogság már csak tünő szivárvány, melyet ittléted sugara festett borult egemre. Örömtelen, napsugártalan életemet bearanyozta lelked fénye, ez a fény itt marad velem, édes álomba ringatja fájó lelkemet s majd le száll velem a sir sötét éjébe, hogy ott is rólad álmodhassam.

De te csak menj, te csak szállj szebb világba. Szállj, dalolj. Szived fájdalmát majd meggyógyitja, elfeledteti a hir, a dicsőség. Elvesztett boldogságod, elvesztett szerelmed helyett — uj boldogságot, uj szerelmet találsz.

S ha majd mindent föltalál a mi e földi létet gyönyörré varázsolja, ha majd feltaláltad szived édes szerelmét, — ha majd oly boldog leszesz, hogy régi gyötrelmedre csak mint eltünt álomra emlékezel — majd, mikor emlékem is csak mint foszladozó felhő tünik néha-néha elődbe a rád ragyogó mosolygó kék égről, majd akkor, ha egy hervadt fonyadt levelet sodor elődbe az őszi szél, tudd meg akkor, hogy az a hervadt levél azt adja tudtodra, hogy a ki csak egyedül téged s oly igazán szeret, kinek a te emléked volt éltető napja, annak már nem fáj többé az élet...

S akkor szállj el még egyszer hozzám s ha feltalálod a sárga fonyadt bokor alatt elhalt, kiszenvedett tetememet — zengj még egy dalt nekem — egy utolsót. Ott lebegő lelkem érezni fogja azt s meglesz jutalmazva egy élet szenvedéséért.

Azután szedd össze elhullott leveleimet mert azok az utánad való vágyból fakadtak s az érted való reménytelen szerelem sovárgó epedése miatt hullottak le. Legutólsó virágomat pedig vidd el, tedd szerelmesed keblére — érted égő örök szerelmem az ő szivében tovább fog élni és te boldog leszessz általa — itt len e földön s fönn az égben.

S azután hagyj el! Holt testemet majd elfödi az ősz hideg zord szele. Kopár rideg lesz a sirom. És e kopár hideg sirban hadd aludjam a feltámadás nélküli örök álmot, mert minek nekem a feltámadás, mikor ott sem találhatnálak fel téged — mikor ott sem lennél az enyém.

Szállj...Szállj ! menj ! dalolj — szerelemről boldogságról — környezzen hir dicsősség, szerelem, boldogság! Isten veled! Isten veld !...

Anys.

senyen nagy sikerrel mutatkozott be, *Friedmann* Samu, Szotyori Nagy Károly magán zeneakadémiájának képzett hegedü és gordonkatanára, *Friedmann* József a debreczeni zenede általánosan ismert s jeles hegedütanára és *Birmann* Miksa zongora müvész rendezik. A hangversenyen Bethoven, Goldmark, Schumann, Popper, Davidov, Goltermann, Bazzini és Sarazate hirneves zeneszerzők remekebbnél-remekebb kompozicziói szerepelnek. A hangversenyre László Albert könyvkereskedésében előre megválthatók a jegyek, a melyek közül páholy 3 frt. ülő hely 1 forint, állóhely egy korona. Kétségtelen, hogy a jeles erők hangversenye iránt Debreczen város müértő közönsége a legmelegebb érdeklődését fogja tanusitani s az élvezetet nyujtó estély alkalmából zsufolásig megtölti a Korona vendéglő nagy termét.

Tanügy.

* **A helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelőinek tanfolyama** a budapesti m. kir. állami ipariskolánál október hó 1-én nyilik meg s decz. közepéig fog tartani. Tanulókul felvétetnek a 18. életévet betöltött önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, a kik a gőzkazánfütők, valamint a locomobil- és cséplőgépkezelők tanfolyamát már elvégezték. A felvételhez erkölcsi bizonyitvány, a vizsgálati bizonyitványok s a munkakönyv, vagy munkabizonyitvány szükségesek. Vidékiek levélben is jelentkezhetnek. A tandij 5 forint. A beiratás szeptember 26-tól szeptember 30-ig történik.

* **Gyermek menedékház a Homokkertben**. A városi tanács még az idén uj állandó gyermekmenedékházat állit fel a Homokkertben, az özv. Kornhoffer Józsefnétől megvásárolt szőlőföldön. Simonffy Imre polgármester, Roncsik Lajos kulturtanácsnok és Stahl Géza főmérnök társaságában megtekintette az ott lévő lakóházat, mely némi kisebbszerü átalakitás után alkalmassá válik a menedékház elhelyezésére, A vezetőnőt a községi iskolaszék már közelebb meg fogja választani.

* **Tanyai iskolák**. Évek óta nehezen vajudó kérdés közeledik a megoldás felé az által, hogy *Roncsik* Lajos kulturtanácsnok és *Eötvös* K. Lajos kir. tanfelügyelő tegnapelőtt kinn jártak az Ebes pusztán s ott kiszemelték azt a helyet, amely legalkalmasabbnak látszik az ott felállitandó tanyai iskola elhelyezésére. Ez a terület az ebesi állomáshoz vezető ut mentén a Vecsey, Balogh és Kovássy tanyák közelében fekszik. Most már sorra kiválasztják a többi pusztákon szükséges tanyai iskolák helyeit is s azután a kulturtanácsnok előterjesztést fog tenni azok megszerzése illetőleg elfogadása iránt.

Magyar vélemény az uj zsidóországról.

— Mit mondanak a budapesti főrabbik ? —

Debreczen, szept. 9.

Napok óta foglalkoztatja világszerte a sajtót a bazeli cionista congresszus, amelyen Európából kétszáz ember arról tanácskozott, hogyan lehetne és kellene Palesztinában, Sion hegye alatt ujra nemzetté egyesiteni a zsidóságot. A magyar zsidóság vajjon mit tart róla ?

A „Pesti Napló“ tudósitója a főváros két főrabbiját megkérdezte erre nézve. Itt közöljük röviden a kapott okos, higgadt és hazafias válaszokat.

Dr. *Kohn Sámuel*. a neolog főrabbi, *a politikai cionizmust*, amely Palesztinában egy uj Zsidó-országot akar megteremteni, *merő bolondságnak veszedelmes hóbortnak tartja*. Ez az eszme meg nem valósitható utópia, hatalmas fegyvert ad az antiszemiták kezébe, mindenképpen ellenkezik a zsidóság legnagyobb részének érzésével, sőt egyenesen beleütközik a zsidó vallás szabványaiba. A zsidók az Ég küldöttjétől, az idők folyamán eljövendő Messiástól várják Izrael országának helyreállitását.

A cionisták bázeli kongresszusán fájdalom, *a politikai cionizmus képtelen iránya győzött*.

Pedig egyedül a *társadalmi cionizmusnak* van jogosultsága, annak a sok tekintetben dicséretes mozgalomnak, amely csupán a hontalan zsidóknak, például azoknak, akiket Oroszországból kiüztek — nem birodalmat, hanem emberhez méltó otthont akar teremteni. Már Hirsch báró is megkisérlette, még pedig eléggé kedvezőtlen körülmények közt, hogy az Oroszországból kiüzött zsidókat, a megélhetés roppant gonjaival küzködő lengyel és a jognélküliség bilincseibe vert romániai zsidókat Argentiniába telepitse. Ennek a kisérletnek Palesztinában való megismétlése nem árthatna, sőt esetleg nagyobb sikerrel is járna. Azok a szegény kivert emberek a Szentföldön, amelyen ugy is szivükkel csüggenek, minden bizonynyal jobban éreznék magukat, mint Amerikában. Nem mint holmi államalapitók, hanem egyszerüen, mint a szultán békés zsidó alattvalói szántanának-vetnének, pásztorkodnának, kétezer esztendő előtt élt őseik módjára.

Magyarországon a felekezetből nemzetet csináló cionizmus *sohasem fog híveket toborzani. Zsidó vallásu magyarok vannak, zsidó nemzetiség nincsen.* Ebben mindenki egyetért, legyen neolog avagy orthodox. A zsidó vallás magyar papjai már a szószéken is energikusan felszólaltak az uj Zsidóország megalapitásának rögeszméje ellen.

A cionizmus föltétlen elitélése azonban ki nem zárja keletkezésének megértését, eredő okának fölfogását. Ez az ok pedig csak az *antiszemitizmus*. Igy jön létre az antisémitizmus visszahatásaképpen a cionista rajongók veszedelmes ábrándja, amelynek Angliában a *keresztények* sorában is akad hivük. Angliában, ahol az Ó-szövetség még igazi nagyhatalom, sok ortodox keresztény — nem a zsidók iránti gyülöletből, hanem vallásos buzgóságból — valóra szeretné váltani a bibliának azt az igéretét, hogy Palesztina örök időkre a zsidók országa iesz.

Lipschütz Lipót orthodox főrabbi szerint a cionizmus megitélésében az ortodoxok egyetértenek a haladókhoz tartozó zsidókkal. Ők is kárhoztatják ezt a meggondolatlan mozgalmat, amely a hazafiság ellen is, a vallás ellen is vét. A zsidóhitü magyarok itthon akarnak boldogulni; kivándorlás, Palesztinában való államalapitás eszük ágában sincsen. A bazeli kongresszusnak a többi közt Karlsbadban tartott előzetes tanácskozása alkalmával a magyar ortodoxok egyik vezérétől megtudakolták, vajjon a cionista mozgalomnak Magyarországon nem akadnának-e hivei ? Azt a felvilágositást kapták tőle, hogy a magyar zsidókra *a cionistáknak félig idealista, félig oktalan ábrándja semmiféle vonzó hatással nem lehet.* Vannak — és ez tagadhatatlan dolog — oly zsidók, akik mindig reménykednek Cion birodalmának ujjászületésében. De ők sem hiszik, hogy a mostani háborus, gyülölködő materiális világban fog ez az esemény bekövetkezni, hanem az általános világbéke eljövendő korához füzik reményeiket.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A debreczeni kir. járásbiróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

— **Évnyitó ünnepély a kollégiumban.** A debreczeni ev. ref. főiskola mint minden évben, ma is lélekemelő ünnepélylyel nyitotta meg az 1897/8-iki tanévet. Az oratortum szorongásig megtelt délelőtt 9 órára, amikor az ünnepély kezdetét vette. Ott voltak *Kiss* Áron püspök, *Némethy* Lajos, K. *Tóth* Kálmán, *Mitrovics* Gyula lelkészekkel, *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgármester a debreczeni egyház főgondnoka és a kollegium helyi gondnoka *Bészler* Károly, *Király* Gyula városi tanácsnokok, *Szabó* József főszámvevő, *Zsigmond* Sándor esperes, *Lengyel* Imre egyházmegyei gondnok, a főiskola tanári kara teljes számmal, az egyházi hivatalviselők és nagyszámu tanuló ifjuság. *Csiky* Lajos hittanár tartotta az ünnepélyes istenitiszteletet megható imában kérve az egek urának kegyelmét és áldását az uj tanév munkájára. A főiskolai kántus éneke rekesztette be a szép ünnepélyt. Ugyancsak zz oratoriumban gyültek össze ½11 órakor a gymnáziumi tanulók, akik előtt *Dóczy* Imre gymnáziumi igazgató felolvasta az iskolai törvényeket.

— **Szavazás egyházkerületi főjegyzőségre**. A debreczeni kollegium tanári kara ma adta le a maga egy szavaztát az egyházkerületi egyházi főjegyzőségre. A tanári kar mai közgyülésén Simonffy Imre kir. tanácsos főgondnok elnökölt s a szavazattal biró 45 tanár közül 29 volt jelen. Ezek közül 21 Zsigmond Sándor esperesre, 8 pedig *Dicsőfi* Józsefra szavazott. E szerint a kollegium másodszor is nagy szótöbbséggel Zsigmond Sándor mellé csatlakozott.

— **A debreczeni zsidóság ünnepe**. A debreczeni izlaeliták hitközségi életének története lapjaira fényes betükkel lesz beirva 1897. szeptember 8-dika. A kultusz és a kultura nemes és szent czéljait szolgáló intézményeknek egész sorát avatták fel ünnepélyesen. Olyan alkotások ezek, a melyek jóval nagyobb, tehetősebb hitközség erejét is ugyancsak kimerithetnék. Annál nagyobb a dicsősége tehát azoknak, a kik a nagy munka élére állva, buzditottak, példát adtak és csüggedést nem ösmerve fáradoztak, hogy aztán a dicsőségen megosztoztatták valamennyi hitsorsosukat is, a kik őseiktől öröklött vallásos buzgósággal hozták meg a nagy anyagi áldozatot, a mibe ezek az uj alkotások kerültek. Körülbelől *háromszázezer forint* vagy talán ennél is több az, amit a debreczeni izraelita anya hitközség az

utolsó 4—5 év alatt épitkezésekre forditott. Méltán volt tehát nagy a zsidóság tegnapi öröm-ünnepe. A templom felavatást mintegy befejezték az azután tartott diszközgyülésen, a melyet *Popper* Mór iskolaszéki elnök nyitott meg, jelenlévén ott az iskolaszék, az előljáróság és a képviselő testület minden tagja. *Reichmann* Ármin hitközségi elnök ezuttal adta át a hitközségnek a kis-uj-utczai nem rég épült diszes emeletes iskola épületet és felszerelést. Dr. *Popper* Mór lendületes, szép beszédben köszönte meg a tevékeny és ügybuzgó elnök munkásságát, mit az iskola létesitése körül is kifejtett; megköszönte a hitközség áldozatkészségét, mely az iskolát megteremtette. Végre *Simonsits* Dezső megköszönte az épületet a tantestület nevében; igérvén, hogy a tantestület ezentul is ügybuzgósággal fogja szolgálni a hitközséget. Záradékul *Burger* D. József hitk. jegyző felolvasta szokott remek irásban szerkesztett az iskola épitésére vonatkozó okiratot, mire dr. Popper Mór iskolaszéki elnök berekesztette az ülést. A jelenvoltak megtekintették az épületeket, a szintén nem rég épült husméró székeket, fürdőt stb. és mindegyik megelégedéssel konstatálta a példás rendet.

*

Az izr. hitközség kebelében — mint értesülünk — mozgalom indult meg, hogy a hitközségi tagok *Krausz* Vilmos főrabinak a templom felavatás alkalmával tartott szép beszédéért és *Reichmann* Ármin elnöknek a templom épitése körül szerzett érdeméért elismerésüket fejezzék ki. A rendes bizottság e tárgyban a következő felhivást bocsátotta ki:

Tisztelt Tagtársak!

Elismerést az érdemnek. A legnagyobb dicséret, melylyel embernek adózni lehet ugyan nem az embertársak elismerése, hanem az, melyet maga létesitett alkotás nyujt; még is elismeréssel kell adóznunk azoknak, kik a közügy szolgálatában érdemeket szereztek, mert a munka által nyujtott dicséret kellő tartalommal csak ugy bir, ha azt az emberek elismerése tölti be.

Im fel van épitve és át van adva rendeltetésének városunk egyik legszebb középülete, hitközségünk büszkesége a váradutczai templom, csarnokai immár megnyitvák' hogy befogadják mindazokat, kik az Ur házát felkeresni kivánják. Áldozzunk tehát elismeréssel azoknak, kik ezen hatalmas mü létesitése és felavatása körül a legnagyobb érdemeket szerezték, rójjuk le elismerésünk adóját Krausz Vilmos főrabbi és Reichmann Ármin hitközségi elnök irányában!

Hitközségünk tagjai *f. hó 12-én* déli 12 órakor fogják elismerésüket a nevezett urak előtt nagyobb szabásu küldöttség utján tolmácsoltatni. Felkérjük tehát mindazokat, kik ezen küldöttségben részt venni kivánnak, hogy vasárnap fél 12 órakor az izr. iskola helyiségében minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1897. szeptember 9.

A rendező bizottság.

— **Lódijazás és lókiállitás H.-Szoboszlón.** A Hajdumegyei gazdasági és lótenyésztési bizottság — mint már jeleztük — e hó 12-én vasárnap lókiállitást és csikódijazást rendez H.-Szoboszlón. A lódijazásra számosan mennek el a megyéből s Debreczenből a rendezőség ugy intézkedett, hogy reggel a Debreczenből induló gyorsvonat érkezése alkalmával két négyes és 32 kettős fogat várja az érkező vendégeket.

— **A szabolcsi millenniumi emlékünnepély.** A szabolcsi millenniumi emlék ünnepélyes leleplezése, tegnapelőtt folyt le régi Szabolcs földvárban. Délelőtt 10 órakor érkeztek a vendégek különvonaton Kis-Várdára s onnan kocsikon a szabolcsi földvárhoz mentek. — A szabolcsi várban kezdetét vette az ünnepély és a következő sorrendben folyt le: A szabolcsi és balsai népiskolákba járó tanulók egy hazafias dala után *Tomori* András, szabolcsi lelkész imát mondott,' mely után br. *Feilitzsch* Berthold főispán megnyitotta a rendkivüli közgyülést. Dr. *Jósa* András a szabolcsi várról irt ismertető leirását felolvasta. Az ünnepi beszédet tartotta *Kornis* Ferencz bizottsági tag, a debreczeni nemzeti párt elnöke. A vármegye alispánja átadta az emlékoszlopot, és Veres Ferencz képviseleti tag Szabolcs község nevében átvette az emlékmüvet. A tiszaháti dalárda alkalmi éneke után alkalmi szavalat következett, végül az elnök zárta be a rendkivüli közgyülést.

— **Dalestély.** A debreczeni dalegylet 1897. évi szeptember hó 11-én, szombaton Mácsay Sándor karnagy vezetése és Rácz Károly zenekara közremüködése mellett, a „Nagyerdei Vigadó"-ban zártkörü dal- és zeneestélyt rendez, melynek müsora a következő: Barna kis lany Medgyessytől, Pusztai élét Zimaytól, Országos bordal Therntől, Balatoni dalok Gaáltól, Minden este Zieglertől. Rákóczy-induló, Rácz Károly zenekara kisérete mellett Hubertől. Belépti-dij személyenként 1 forint. Család-jegy 3 személyre 2 frt. Kezdete este 8 és fél órakor. Egyleti alapitó és pártoló tagok szabad jegyeiknek felmutatása mellett a pénztárnál belépti-jegyet nyernek. Belépti-jegy nélkül a terembe senki sem bocsáttatik. A szabadjegy 3 személyre érvényes, a család többi tagja a belépti-dij felét, vagyis személyenként 50 krt. fizet. Családtag alatt egy háztartásban élő szülők és gyermekek értendők; ezen kivül álló rokonságra a szabad-jegy érvénye ki nem terjed. Alapitó vagy pártoló-tagsági aláirást a pénztár a dalestélyen elfogad. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **Szüreti mulatság.** Az iparos ifjuság önképző egylete által e hó 12-én, vasárnap, a nagyerdei „Dobos" pavillonban tartandó szüreti ünnepélyre a meghivók már széthordattak. Felkéretnek ennélfogva a meghivásra magukat illetékeseknek tartó mindazon egyének, kik meghivót mindezideig nem kaptak volna, hogy eziránt az egylet nagy-hatvan-utczai helyiségébe felfáradni sziveskedjenek. — Az elnökség.

— **Teke-verseny.** A „debreczeni polgári lövésztársulat nagyerdei tekepálya helyiségében 1897. szeptember hó 12-én és 19-én vasárnap: Versenytekézést rendez. A verseny tart: délelőtt 10 órától fél 1 óráig, délután 3 órától 9 óráig. A verseny föltétele: 7 bábra, 3 egymást követő egyenes dobással. Dijak ezek: 1-sö dlj 1 drb. 4° arany, 2-ik dij 1 drb. 20 koronás arany, 3-ik dij 1 drb. cs. és kir. arany, 4-ik dij 1 drb. 10 koronás arany, 5-ik dij 1 drb. 10 frankos arany, 6-ik dij 1 drb. 5 frankos arany, 7-ik dij 5 korona. 3 dobás 10 kr. Egy dij elnyeréséhez 10 sorozat szükséges.

— **Tüzoltók gyülése.** A debreczeni és hajdumegyei tüzoltó-szövetség évi rendes közgyülését szeptember 26-án, a debreczeni tüzoltó-testület jubileumi ünnepélyét megelőzőleg tartja meg, a tüzoltóság csapó-utczai laktanyáján. A közgyülésen az alapszabályok megváltoztatása és az egyenruházati kérdés megvitatása képezik a fontosabb tárgyakat. A szövetség vidéki tagjai mindannyian résztvesznek a debreczeni tüzoltó-testület aznap délután tartandó jubileumi ünnepélyén.

— **A korcsmai palaczkok és poharak.** A koresmákban és vendéglőkben kimérésre és mérték gyanánt használt poharak és palaczkok helytelen ürtartalma miatt számos panasz merülvén föl, a kereskedelemügyi miniszter körrendeletileg rendelte el, hogy a minimumként megállapitott 3 czm., illetve 1.5 czm. távolság a mértékjelzés vonása és a palaczk, illetve pohár szája között maximumként legfeljebb olyan nagy legyen, — hogy a jelzés és az edény szája közt levő térségben 0.07 liternél több ne férhessen el.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

Pulszky Ferencz.

Budapest, szeptember 9. *Pulszky* Ferencz az európai hirü politkus, publicista és archaeologus ma reggel fél hét órakor Budapesten meghalt. A nemzeti Muzeumra és az Akadémiára felvonták a gyászlobogót.

(*Pulszky* Ferencz, 1814. szept. 14-én Eperjesen született. Már 20 éves korában fellépett a régészeti irodalom terén. A római Instituto di correspondenza archeologica 1834-ben lev. tagjává választotta. Publicisztikai müködését 1836-ban kezdte meg, 1839-ben Sárosmegye képviselőjéül küldte az országgyülésre. 1848-ban a pénzügyminiszteriumban, majd Bécsben a király személye körüli miniszteriumban államtitkár volt. Később a honvédelmi bizottságban a kereskedelmi miniszterium ügyeit vezette. 1849-ben a magyar érdekek képviseletére Angliába küldték ki. A szabadságharcz elnyomása után kint maradt és 1851—52-ben elkisérte Kossuthot Amerikába. 1862-ben részt vett Garibaldi calabriai hadjáratában. Flórenczből, hol régészeti tanulmányainak élt, 1866. őszén a királyi kegyelem neje és két gyermeke koporsójához visszaengedte hazájába. 1867-ben országgyülési képviselővé választották, 1869-ben a Magyar nemzeti muzeum igazgatója lett s e tisztét 1895-ig viselte. A képvselőháznak 1869—76-ig s 1884—87-ig volt tagja. A m. tud. akadémia már 1838-ban tagjává választotta, hol 1886 óta a II. osztály elnöke volt. 1884-ben ünnepelte irói müködése 50 éves jubileumát. Nagyobb önálló munkái: A magyar Jakobinusok, Élcem és korom, A rézkor Magyarországon, Eszmék Magyarország történetéhez. Számos tanulmány és hirlapi czikket irt a legelső hazai és külföldi ujságokban. (Életének uiolsó éveit nagyon megkeseritette fiának Pulszky Károlynak szenzációs esete.)

Mascagni öngyilkos.

Budapest, szept. 9. Rómából érkező hirek szerint *Mascagni* Péter, a hirneves zeneszerző, *revolverből háromszor magára lőtt*, de még *életben van.* (Tudósitónk e hirt fentartással közli.)

Az utazó olasz király.

Budapest, szeptember 9. Kisladenből jelentik: a város pompásan van diszitve. Az olasz királyt és királynét, midőn a vasuttól a kastélyba mentek, utközben a főpolgármester és az olasz kolonia üdvö-

zölték. A szinházi előadást harsonaestély nyitotta meg. Az udvari páholyban megjelentek Vilmos császár és Margherita királyné, Umbertó király, aki Auguszta Viktoria császárnét vezette karján. Este 11 órakor ő Felségeik s a többi fejedelmi személyiségek elutaztak Hamburgba.

Germanizáló baptista hitszónok.

Budapest, szeptember 9. Békésen teg nap avatták fel a baptisták templomát. A vidékről sok hivő gyült össze. *Mayer* baptista főpap is leutazott Budapestről. *Németül szónokolt*, aminek az volt a következménye, hogy senki sem értette meg. Ugyanekkor negyvenbatan a Körösbe meritkeztek, fölvevén igy a keresztséget. Békésen a hivők száma 900. A szecta nagyban terjed.

Templomrablás.

Budapest, szeptember 9. Békésen ma ismeretlen tettesek feltörték a ref. templomot, két perselyt elraboltak. Rövidesen az ötödik templombetörés ez a megyében.

Őszszel.

Eljött az ősz. Nyomasztó, ködös levegő borult le a tájra. Dalos madár ajakáról lágyan csengő vig nóta más vidéken szebb hazában száll fel az Egek Urához. Itt nem maradt más, csak pusztulás, csak az enyészet fájdalmas képe... Kopár fák, égbenyuló, száraz ágaikkal; rajtuk egy-egy elhagyott lakatlan madárfészek; elszáradt, elsárgult mező, vereses barna falevelekkel boritott föld... Mintha mindez az én életemnek volna a jelképe! Abban sincs remény, nincs vigasztalás.

Pedig az én szivem is volt tavasz! virágzó, pompázó nyár, tele szép ábránddal, rózsás illuzióval... boldogsággal, szerelemmel... Igen, forró igaz szerelemmel!...

Nem is olyan régen volt.

Ott ültünk a kis lóczán, egymáshoz simulva; én meg Ő.

Csak nagy ritkán szólottunk; miről is tudtunk volna beszélni! Arról, hogy szeretjük egymást? Hiszen azt tudtuk nagyon jól mind a ketten! Elárulta szemünk égő tekintete, szivünk hangos dobbanása...Megfogtam a kezét.

— Maga édes, maga aranyos, hajtsa már közelebb a fejét!... Igy...igy... Szeret?...

Mosolyogva bólintott s oda hajtotta fejét a vállamra.

Milyen véghetetlen, kimondhatlan boldogság!

Ereztem forró lehelletét, aranyszőke haja csiklandozta a halántékomat...

Egyszerre elkapja fejét, eltakarta kendőjével arczát; erős, szakgató köhögés tört fel pihegő kebléből...

Ijedten néztem rá...

— Az Istenért, Vilma, mi baja?...

— Óh, semmi, semmi, csak meghütöttem magamat egy kissé;... mondta mosolyogva.

Szinte látszott rajta mennyire küzd magával, milyen fáradtságába került mosolyogni... Sietve rejtette el a kis, fehér selyemkendőt... Hiába! Megláttam rajta azt a két ijesztő vércseppet.

...Összeszorult a szivem. Hát az én összes örömem, boldogságom beteg volna?! Igen, menthetetlen, gyógyithatatlan beteg!

— — — — — — — — —

...Ma egy esztendeje. Ép ilyen ködös, borongós idő volt. A zord északi szél megzörgette az ablakomat...Felocsudtam kábultságomból...Vajjon igaz, amit átéltem néhány nap alatt? Nem csak álom, kimeritő, borzasztó álom?

...Csak homályosan emlékeztem.

Benn vagyok a fekete posztóval bevont szobában. Közepén virággal, koszorukkal, körülvett koporsó. Réveteg szemekkel, szinte öntudatlanul bámultam magam elé... Ott fekszik előttem, mozdulatlanul, megtört fényü szemekkel;... ajakáról nem hallatszik többé kedves hangja, beesett arczán nem virulnak többé az élet rózsái...

..Harmadnap kimentünk a temetőbe..

Sok jó barát, ismerős kisérte a halottas kocsit . . Kiértünk . .

A pap elkezdte bucsuztatóját, a városból kihallatszott a bus harangszó... Sokan sirtak, nem tudom, kötelességből, divatból-e, vagy igaz szivből...Én nem tudtam sirni. Összeszorult a torkom, a térdem meg remegett. Barátom, ki karonfogva tartott, — ugy emlékezem — vigasztalni próbált;...nem hallgattam rá...

...Dübörögve eresztették le a koporsót;...a sirásó ráhányta a nyirkos, agyagos földet . . . és . . . és vége volt mindennek...

— — — — — — — — — — —

Azóta ujra eljött a tavasz, a nyár is el mult már. Olyan virágos, kedves, madárdalos volt, mint a többi, mint a régiek.

De az én szivemben örök enyészet, örök bánat pusztit . .

Sokszor, nagyon sokszor kimegyek a sirhalmodhoz, szomoruan összeboruló füzfák alá a temető szélen.

Elhervadtak már rajta a virágok,.. bánatosan hajtják le kicsiny fejüket . . .

— Hát elhagytál? . .

Ugye jobb már odalent az édes anyaföldben csöndesen, zavartalanul pihenni?

Csak pihenj, nyugodj, legyen is kedves a nyugovásod!...

Én sem vonszolom már soká, tudom, ezt a nyügös, terhes életet.

Egy napon majd frissen hantolt sir domborodik a tied mellett; egy beteg, megtört lélek pedig, — az enyém, — fel száll hozzád, hogy meggyógyuljon, hogy uj életre keljen...

Tudom, erős a hitem, hogy igy lesz . . . hiszen olyan jó az Isten! . .

ifj. Szilágyi Imre.

A válópörök.

— Beszélgetés az okokról. —

Ne ijedjenek meg tisztelt elvált és válni készülő hitvestársak, senkinek családi ügyét megbolygatni nem fogom. Bölcsen tudom, hogy a mindenféle pikáns kommentárral tárgyalt „válóokok“ nem felelnek meg az igazságnak; tudom, hogy néha támad a házas felek közt egy mély, áthidalhatatlan ür. ugy, hogy a valópör mindkét házasfél részére megváltást jelent; azt is tudom, hogy a válás legtöbb esetben befejezése egy elhibázott életnek, egy hosszu tragédiának. Épen azért igen gyakran a hóhér munkáját végzi az, aki egy-egy válópör nyilvánosságra jutása után kiméletlenül keresi a hibát a férjben vagy az asszonyban.

Hanem az események krónikásának — bármennyire óvakodik is a családi ügyek bolygatásától — egy nagyon szomoru tényt elhallgatni lehetetlen. Azt, hogy utóbbi időben gombamódra szaporodnak a valópörök. Egyébről sem beszélnek, mint egy-egy ujabb válásról, amelyek részleteinek kiszinezésére mindig vállalkoznak kotnyeleskedő Pry Pálok. És annyi tény, hogy ez a sok tragédia az időknek szomoru jele és annak bizonysága, hogy megbosszulják magukat azok a „modern“ házasságok, melyeknél a szív, a kölcsönös vonzalom nem jön számitásba és csak az érdek nevében lépnek a jegyesek az oltár elé.

A legtöbb válópörnek — a melyekről a nagy Galeotto oly sokat tud beszélni — egyesegyedül az az oka, hogy sem a vőlegény, sem a menyasszony, sem pedig a szülők *nem voltak eléggé* őszinték a házasság előtt. Ott ahol Hymen rózsaláncait füzik, nyilvánul a *stréberség* és rangkórság a legvisszatetszőbb módon. Hazudik a vőlegény, mikor többnek akar látszani; hazudnak a menyasszony szülei, akik több hozományt igérnek, mint amennyit adni tudnak a gazdagabbaknak akarnak látszani, mint amilyenek. Három-négy hónapi szemfényvesztés után aztán megáldja a „konvenczionális“ frigyet és mi sem természetesebb, mint az, hogy már a mézeshetek boldogságát is megzavarja a kölcsönös csalódás tudata. Mind a ketten csalni akartak és hamar belátják, hogy mind a ketten *„megcsalatott csalók“*.

Az ilyen előzmények után bekövetkező válópöröknek eztán megdöbbentők a részletei. Valóságos „vásár“ folyik otthon. A becsapott férj alkudozik a szülőkkel és vagy megkapja azt, ami az ő felfogása szerint neki jár, vagy küldi az asszonyt haza és botránynyal fenyegetődzik. A család aztán, ha van valamely pénzforrása, merit onnan az okvetetlenkedő férj kielégitésére; ha pedig nem tud pénzt előteremteni, akkor szomoru büszkeséggel kijelenti, hogy az ő leányuk nem áruczikk és mintsem, hogy egy lelketlen kalmárnak maradjon a felesége, beleegyeznek a válásba.

Ez a parthie-vadászok tragédiája, mely még részvétre sem érdemes, mert nem a rosszul kötött házasság, hanem a *rosszul kötött üzlet* undoritóan szazadvégi eredménye.

Hanem vannak azután olyan valópörök is, amelyek *„szerelmi házasság“* után következnek be. Ezekben nagyobbrészt sok a megható epizód és a könnyekre fakasztó tragikum. A szerelmesek a levegőben járnak, szivárvány után futkosnak és csak a házasság után pottyannak a földre, ahol aztán, mint a szárazföldre kitett halak, nem tudnak megélni. A könnyelmü szerelem, mely nem törődik a jövővel, nem számit és nem gondol az élet reális követelményeire, azt csakhamar a nyomor, a nélkülözés kényszeriti előbb a kiábrándulásra és csakhamar a válópörre. Nagy a házbér, sok az adó, drága a piacz és nehéz az élet. Ama bizonyos kis kunyhó, melyről a szerelmesek idealisan ábrándoznak, a mámor óráiban nincs schol, csak a mesék világában. Ezeknél a házaspároknál egyszerüen csak annak a közmondásnak az igazsága bizonyosodott be, hogy „aki botorul és vakon neki megy a falnak, az betöri a fejét.“

A realis élet szomoru képei ezek a szomoru válópörök; a reális életé, amely nyakát szegi a strébereknek, akik mindig fölfelé kapaszkodnak és házasságot is csak eszköznek tekintik czéljaik elérésére; a realis életé, mely az ábrándozót felkölti álmából és összedönti a légvárakat.

És hallván ezeket a sajnos, mindsürübben felhangzó válópörökről szóló ujságokat, borzongva mondják a lányos papák és mamák és a két X-en tul levő hajadonok: Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak . . .

Vegyes.

Nem mondtam én....

Nem mondtam én szóval
Mint szeretlek téged;
Azt hittem hüségem
Szótlan is megérted.

Mert hol a szó arra,
Hogy hün kifejezze,
Mit érzünk igy szólva:
Szeretlek, szeretsz-e?

Szalóki Elek.

— —

(Mibe kerül a háboru.) A franczia-lapok most egy statisztikát közölnek, amely, ha kissé idejét multa is, még is elég érdekes. Okulhat belőle mindenki, hogy a háboru a legborzasztóbb csapás, amely csak nemzetet érhet. A legmérvadóbb statisztikus számai annál is inkább érdekesek, mert az eddig talált számok részint pontatlanok, részint pedig egymásnak ellentmondók. Bodio, az olasz statisztikai hivatal igazgatója szerint Franczia ország a németfranczia háboruban 136,000 embert veszitett. Ezek közül 80,000 a csatamezőn lelte halálát, 36,000 betegségben és 20,000 német fogságban halt meg. Ezenkivül 477,400 ember a háboru közben munkaképtelenné vált, még pedig 138,000 háboruban sebesült meg, 11,400 a vonulás alkalmával kapott sebek következtében és 328,000 betegség és nélkülözések miatt. — A németeknek a harczmezőn 17.255 emberük esett el, a kórházakban meghalt 21.023 katonájuk, igy tehát a németek 38.278 embert veszitettek. A francziák vesztesége e szerint 100.000 emberrel több volt, mint a németeké. Franczia ország pénzvesztesége 12.667,000.000 frankra rug, amely következőképpen oszlik meg: katonai kiadások 2387 millió, — magánemberek kárpótlása 5743 millió, — kölcsön és jutalék 1156, — hadiczélokra szolgáló nyilvános munkálatokra 207 millió, magánemberek kárpótlására 605 millió, az állam vesztesége 2034 millió, a községek veszteségei 535 millió, összesen 12.667 millió. Ezekbe nincs még bele számitva az a roppant nagy veszteség, a melyet a mezőgazdaság és a kereskedelem pongása idézett elő. Németország anyagi vesztesége meg se közelitette a Franczia-ország fizette öt milliárdnyi hadisarczot.

——

(Rövid, de velős.) Kohn vidékre utazott és jegyet váltott. A következő sürgönyt küldi apjának: „Áldást kérek eljegyzésemhez, Negyvenezer.“ Erre visszasürgönyöz az öreg: „Korona vagy forint?“ Kohn másodszor sürgönyöz: „Forint.“ Az öreg viszontválasza: „Áldásom reátok.“

*

(Mindig ugyanaz.) *Tanárné*: Képzeld csak, a Böske már megint eltört egy tányért. *Tanár*: Büntetésül huszszor fogja leirni a következő mondatot: „Nem fogok többé tányért összetörni.“

*

(Jó emlékeztető.) — Jean, ma adósa maradok a disznókaraj árával. — Jól van, tanácsos ur. — De ha eltalálnám felejteni. — Ne tessék attól tartani! Megfekszi az egy pár napig a gyomrát.

*

(Szellemes mondások.) Manapság nem a becsületért vivnak párbajt, hanem a hirnévért. — Az unalomig emlegetni, a mit mások tesznek, az utolsó szóig elfeledni, amit maguk mondanak, ez a vén asszonyok tempója. — A regényolvasók önhittek. Aki sok regényt olvas, végre magát is regényhősnek tartja. — Az ifju ábrándjainak légvárát, a böles gondolkodásának rendszerét, tekintet nélkül a létező viszonyokra épiti fel.

——

(Egyről másról.) *Európa anyósa*, e nem mindennapi melléknévvel tisztelték meg Lujza, Dánia agg királynőjét, a ki most ünnepelte *80-ik születésnapját*. A dán királyi háznak családi összeköttetései, tudvalevőleg igen messzire, igen magasba nyulnak és az agg királynő bölcsességének tulajdonitják, hogy leányai a legbüszkébb trón örököseivel kelhettek egybe. A legidősebb, „*Dánia rózsája*“ a *walesi herczeg felesége*; a másodikat — hajdanában a szép Dagmárnak nevezték — a jelenlegi *özvegy czárné*, az elhunyt III. Sándor czár volt felesége. A dán királyi pár legfiatalabb leánya, Thyra herczegnő, a cumberlandi herczeg felesége. A királyné fiai is mind házasok. Keresztély Frigyes trónörökös, Lujza svéd herczegkisasszonyt XV. Károly egyetlen leányát, korának egyik leggazdagabb örökösnőjét vette feleségül; második fia György görög király, egy orosz nagyherczegnőt, Constantinovna Olgát, a harmadik Valdemar herczeg, Mária orleansi herczegkisasszonyt vette feleségül. A jubiláris nagyasszony rendkivül szellemes és udvarának urai csak azt hibáztatják benne, hogy szenvedélyes — házasságközvetitő. A királyné, ifju korában, igen szép volt. Ma persze megtörte az öregség, férje azonban még ma is derék száll ember. A királyi párnak 42 unokája és 15 dédunokája van — és ez a nagy sereg, a királyi pár gyermekeivel együtt ott volt Fredensborg-kastélyban, hogy a királyné 80-ik születésnapját ünnepeljék. — A miniszterelnökségben most állitják össze *III. Béla temetésének* programmját. A körmenet, mely az ereklyéket a városban meghordozza, minden valószinüség szerint elmarad. Az ereklyéket diszes ravatalra teszik a budavári Mátyás-templomban s a beszentelés után azonnal a templom alatt erre a czélra berendezett sirboltba helyezik. — A népmozgalmi statisztikának egyik érdekes adatát fogja képezni az a tapasztalat, melyet egy fogarasi orvos e napokban észlelt. A himlőoltásokról készitetett statisztikai táblázat összeállitásánál ugyanis azt a sajátságos véletlent tapasztalta, hogy *Jás községében* — egy fogarasmegyei, 530 lélekszámból álló románfaluban — az egész elmult évben *csupa fiu gyermek*, számszerint huszonkettő, de egyetlen leánygyermek sem *született*. Ha a jövő évek ezen aránytalanságot ki nem egyenlitik, nagy gondjuk lesz az ipseknek majd annak idején feleséget szerezni. — Azokból az *ajándékokból*, melyeket *Faure* elnök péterv ári látogatása alkalmával Oroszországban a czári család tagjaitól, városoktól, testületektől és magánosoktól kapott, kiállitást rendeznek.

Közgazdaság.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv.-társaság“ közlése. 1897. szept. hó 9-én.

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4%	—	122.50	123.—
„ vasuti beruházási köt. 4½%		122.—	123.—
„ koronajáradék 4%	—	—	99.80	100.05
„ regále vált. köt. 4½%	—	100.75	101.50
Osztrák aranyjáradék 4%	—	124.75	125.75
Egységes államkötvény 4²/₁₀%		102.25	102.75
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.		141.—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	397.50	398.—
Osztrák hitelbank részvény	—	366.—	366.20
Magyaripar- és keresk. bank. r.		102.50	103.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsj.		126.—	127.—
„ „ 3%-os „		102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os		121.—	122.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy		11.—	11.50
Osztrák „ „	—	20.—	20.50
Olasz „ „	—	12.—	12.50
Bazilika sorsjegy	— — —	7.—	7.40
Jó-sziv „	— — —	3.90	4.20

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	— — —	5.63	5.69
20 márkás arany	— — —	11.72	11.76
20 frankos arany	— — —	9.51	9.54
1 Sovereigns	— — —	11.97	12.01

——

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. szept. 8.

Buzát ma jól kináltak, a kereslet kedvező volt. — Elkelt szilárd irányzat mellett 30.000 mm., kocsiáru 5 rakomány áru 10 krral magasabb áron.

Egyébb gabonanemüekben gyönge volt a forgalom, rozs szilárd, árpa és zab változatlan maradt tengeri 5—10 krral szilárdabb lett.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 100 mm. 78.5 kg. 12.80 frton, 100 mm. 78 kg. 12.60 frton, 100 mm. 77 kg. 12.60 frton, 100 mm. 76,5 kg. 12.60 frton, 100 mm. 76 kg. 12.40 frton, 100 mm. 70 kg. 12.40 frton mind három hóra.

Zab: 6.05—6.30.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat szilárd volt, gyönge forgalom mellett az árak emelkedtek.

Hivatalos felmondások: nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor:

Buza szept.—októberre	1897	12.37—12.39
„ márcz.—ápr.-ra	1897	12.27—12.28
Rozs szept.—októberre	1897	8.85— 8.90
Tengeri máj.—jun.-ra	1898	6.04— 6.06
„ szept.—okt.-ra	1897	5.21— 5.23
„ októberre	1897	5.33— 5.36
Zab szept.—okt.-ra	1897	6.10— 6.13
Repcze aug.—szept.	1897	13.40—13.50

Zárlat d. u. 4 órakor:

Buza őszre	1897	12.36—12.37
„ máj.-juniusra	1897	12.25—12.26
Rozs őszre	1897	8.85— 8.86
Zab „	1897	6.12— 6.13
Tengeri szeptember	1897	6.02— 6.03
„ október	1897	5.21— 5.22
Repcze	1897	13.50—13.55

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: **Zoltai Lajos.**

Bel- és külföldi uri divatszövetek.

Kedvező alkalom uri öltözetek előállitásához
a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből.

RANUNKEL H. és FIA

helybeli nagykereskedő czég

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy eddigi nagyban elárusitása mellé uri divatszövetekben egy **detail eladási osztályt** létesitett. Nagy mennyiségben érkeztek raktárra a legjobb és legelegánsabb őszi és téli gyapju divatszövetek **angol, franczia** és **belföldi** gyártmányuak. Fenti czégnek a nagy forgalom lévén czélja, az árakat a legminimálisabb haszonra szállitotta le, oly annyira, hogy ma a nála vett szövetből a legjobb és legelegánsabb uri ruhadarabokat is, feltünő olcsó árért lehet előállitani.

A n. é. közönség kényelmére létesitett ily berendezést szives figyelmébe és pártfogásába ajánlja a

RANUNKEL H. és FIA
posztó- és kézműáru nagykereskedő czég
Debreczen főtéri áruháza 1711.

Kicsinyben, egyes öltönyökre való eladási osztály.

Hirdetés.

Kályha eladás.

Közhirré teszem, hogy **vb. Tóth Kálmán** csődtömegéből, a közadós gyárában készült

cserép kályhák

mindenféle nagyságban

beállitva vagy beállitás nélkül

a csődválasztmány által engedélyezett

mélyen leszállitott árakon

még folyton kapható.

Megrendelések tehetők tömeggondnok, **dr. Tüdős László** ügyvédi irodájában, Piacz-utcza 2138. szám, Biederman-ház.

Kályhák megtekinthetők az államvasutak pályaudvara mellett a Boldogfalvai kertben fekvő gyári helyiségben.

Debreczen, 1897. szeptember 6.

871—2—1 **Tömeggondnok.**

Okleveles tanitónő

keres intelligens, családot, melyben naponként egy órai leczkéért a német vagy franczia nyelvben külön szobát és ebédet kap. Czim a kiadóhivatalban.

864 2—2

Különleges

Csemegeszőlő

852—6—6 a hirneves

Ujlétai szőlő-telepről

Kapható egyedül:

Szabó Zsigmond

kereskedésében

Piacz- és Hatvan-utcza sarkán.

A Közgazdasági Bank Részvény-Társaság

1897. évi szeptember hó 19-én délelőtt 10 órakor

DEBRECZENBEN a városháza nagytanácstermében

rendkivüli közgyülést

tart, melyre a **t. részvényesek** azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében a közgyülésen jogaikat csak ugy gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyülés előtt legalább három nappal a társulat pénztáránál vagy Budapesten a Magyar Ipar és Kereskedelmi Banknál leteszik.

A rendkivüli közgyülés tárgya:

Az elhalálozás folytán megüresedett egy felügyelő bizottsági tagsági hely betöltése és egy felügyelő bizottsági póttag megválasztása.

Debreczenben, 1897. szeptember 3-án tartott ülésünkből.

3—2 **Az igazgatóság.**

I. magyar királyi szabadalmazott

Osztály Sorsjáték

A magyar kir. osztálysorsjáték 50.00 nyeremények jegyzéke.

A legnagyobb nyeremény a játékterv 9. §. szerint

1.000,000 korona.

Egy millió

A nyeremények különleges beosztása a következő:

Nyeremények		Korona
1	à	600,000
1	„	400,000
1	„	200,000
2	„	100,000
1	„	90,000
1	„	80,000
1	„	70,000
2	„	60,000
1	„	40,000
5	„	30,000
1	„	25,000
7	„	20,000
3	„	15,000
31	„	10,000
67	„	5,000
3	„	3,000
432	„	2,000
763	„	1,000
1238	„	500
90	„	300
31700	„	200
3900	„	170
4900	„	130
50	„	100
3900	„	80
2900	„	40
50000	nyeremény és jutalom	13.160,000 kor.

összegben, mely 6 osztályban sorsoltatik ki.

Az 1897. év február hó 27-iki törvény szerint a kis lutri megszünik és ezen osztálysorsjáték által pótoltatik. Németországban ezen nemü sorsjátékok már 100 év óta fennállanak és az illető sorsjegyek eladattak. Nálunk Magyarországon is emelkedik iránta az érdeklődés, mert a sorsjegyek legnagyobb része biztos kezekben van. Nemsokára ilyenek csak ráfizetéssel lesznek kaphatók. Azért ajánljuk, hogy a vétellel ne késsünk.

A magyar osztálysorsjáték áll:

100.000 eredeti sorsjegyből és 50.000 pénznyereményből.

A nyerési esélyek oly előnyösek, hogy az eddigi kis lutri, vagy egy igérvény vétele ezzel nem is hasonlitható össze. Ily előnyös esélyekkel szemben mindenki nyujtsa kezét a szerencsének viszonyaihoz képest.

Az összes 50.000 nyeremény a mellette álló nyeremény jegyzékből látható; ezen nyeremények 6 részben lesznek kisorsolva és a nyerő sorsjegy készpénzben kifizettetik.

A sorsjegyek ára az első huzáshoz:

6	**frt**	egy	**egész**	**eredeti sorsjegy**
3	„	egy	**fél**	„ „
1.50	„	egy	**negyed**	„ „
0.75	„	egy	**nyolczad**	„ „

A huzások a fővárosi vigadó épületében **nyilvánosan** történnek **a m. kir. kormány felügyelete alatt** és egy kir. közjegyző előtt. A huzásnál mindenki jelen lehet.

Mi üzlethelyiségünkben elárusitjuk vagy utánvéttel, vagy az összeg postautalványnyali beküldése ellenében ajánlott levélben elküldjük az eredeti sorsjegyeket. Minden egyes vevő nevét azonnal feljegyezzük és vevőink minden egyes huzás után megkapják a kimeritő sorsolási jegyzéket.

Rendelményeket f. é. **szeptember hó 15-ig** fogadunk el.

Török A. és Társa

a magy. királyi szabad. osztály-sorsjáték főelárusitói, 846—4—3

BUDAPEST, Váczi-körut 4. szám.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1897.